Beleidsplan 2024-2026

Stichting Bunkermuseum Vlieland

27 juni 2024

Bestuur Stichting Bunkermuseum Vlieland

[redacted]

Inhoud

Inleiding....3
Overdracht Bunkermuseum....4
Aandachtspunten overdracht Bunkermuseum door Stichting de Noordwester....4
Overdracht van eigendom en verplichtingen van Stichting de Noordwester (SdNW)....4
Verplichtingen die overgedragen moeten worden door Stichting de Noordwester (SdNW)....5
Doelstellingen 2024-2026....6
Plannen 2024-2026....6
Geregistreerd Museum....6
Organisatie Bunkermuseum....7
Begroting 2024 en 2025....9

Inleiding

Ook op Vlieland heeft de Tweede Wereldoorlog sporen achtergelaten. Vrijwel meteen na de capitulatie begonnen de Duitsers met de bouw van verdedigingswerken.
Vanaf 1942 beginnen de Duitsers met de bouw van de Atlantikwall en ook op Vlieland worden hiervoor stellingen gebouwd. In de zeewerende duinen worden bunkercomplexen gebouwd die vooral tot doel hebben een eventuele geallieerde landing af te slaan.
Van de op Vlieland gebouwde stellingen is alleen Wn 12H bewaard gebleven.

In 2012 is een gezamenlijk initiatief gestart met alle Nederlandse Waddeneilanden om subsidie van het Waddenfonds te verkrijgen. Daarmee kon het herstel van delen van de Atlantikwall, waaronder de stelling Wn12H op Vlieland, in 2017 worden gestart. Het Bunkermuseum Vlieland heeft daarnaast subsidie van de Provincie Friesland, de Gemeente Vlieland en donaties van particulieren ontvangen.

Daarna is begonnen met het uitgraven, herstellen en reconstrueren van bunkers en loopgraven. Ook werd er een nieuwe ontvangstbunker gebouwd die geheel onder de grond kwam te liggen. In juni 2020 was de renovatie en inrichting zover dat het Bunkermuseum voor bezoekers kon worden opengesteld. Bezoekers en donateurs maken de verdere ontwikkeling en uitbreiding van de collectie mogelijk.

Staatsbosbeheer is eigenaar van de grond en de opstallen (bunkers). Het Bunkermuseum wordt geëxploiteerd door de Stichting De Noordwester. Deze stichting heeft een part time beheerder aangesteld, die samen met een dertigtal vrijwilligers de uitvoering en beheer van het Bunkermuseum verzorgt.

Vanwege de ontwikkeling van een vernieuwd natuur educatief centrum (De Noordwester), is door het bestuur van de Stichting De Noordwester, in overleg met het college van B&W van de gemeente Vlieland, op 30 mei 2024 besloten het Bunkermuseum over te dragen aan de Stichting Bunkermuseum Vlieland. Deze overdracht vindt per 1 juli 2024 plaats.

Daarmee heeft de Stichting Bunkermuseum Vlieland niet alleen de collectie van Dirk Bruin in beheer, maar gaat ook de exploitatie van het Bunkermuseum uitvoeren.

In dit beleidsplan beschrijft het bestuur van de Stichting Bunkermuseum Vlieland wat er geregeld moet worden voor de overdracht en wat de plannen zijn met het Bunkermuseum voor de periode 2024-2026. Afsluitend is de begroting voor 2024 en 2025 opgenomen.

Overdracht Bunkermuseum

Stichting Bunkermuseum Vlieland (SBV) beheert sinds december 2022 de collectie van het Bunkermuseum en investeert via donaties en subsidies in de ontwikkeling van het Bunkermuseum. De exploitatie, beheer collectie en ontwikkeling Bunkermuseum worden per 1 juli binnen één stichting (SBV), onder leiding van één bestuur samengebracht. Het bestuur kan dan ook in de volle breedte van het museum haar beleid en begroting maken. De SBV is al organisatorisch en administratief voorbereid op een overdracht van het Bunkermuseum door de Stichting de Noordwester op korte termijn. De overgang zal naadloos plaatsvinden, en is al in voorbereiding.

Aandachtspunten overdracht Bunkermuseum door Stichting de Noordwester

- De samenstelling van het bestuur van SBV moet wijzigen. Voorzitter [redacted] zal aftreden, omdat hij als beheerder/conservator zal worden ingehuurd door de stichting.
- Er is inmiddels een bestuurslid namens de vrijwilligers aan het bestuur toegevoegd.
- Er zal een pachtovereenkomst met SBB voor de locatie 12H moeten worden afgesloten.
- SdNW zal haar collectie overdragen aan SVB.
- De SBV zal de beheerder Bunkermuseum via een detachering vanuit de gemeente voor 30 uur aanstellen. Hij zal niet meer werkzaam zijn de SdNW.
- Er zal een exploitatiesubsidie voor het Bunkermuseum aangevraagd worden bij de gemeente ter hoogte van €17.500 in 2024 en €35.000 in 2025 en 2026.

Overdracht van eigendom en verplichtingen van Stichting de Noordwester (SdNW)

Eigendom Stichting de Noordwester

- Het Bunkermuseum is volledig met publiek geld gerealiseerd, incl. Ontvangstbunker. Er zijn dan ook geen activa van het Bunkermuseum op de balans van SdNW.
- De opstal van het Bunkermuseum is in eigendom van SBB.
- Het onderhoud en de operationele kosten zijn gefinancierd uit de opbrengsten van het Bunkermuseum. Reserves van het Bunkermuseum zijn tot 2023 voornamelijk besteed aan de financiering van het Informatiecentrum. Vanaf 2023 is er sprake van een gescheiden boekhouding NW en Bunkermuseum, waardoor de besteding van gelden transparant zijn en beide organisatieonderdelen een eigen exploitatie heeft. Het bestuur van de SdNW heeft op 10 april 2024 besloten dat het resultaat van het Bunkermuseum niet besteed wordt aan de dekking van de kosten van de Noordwester. Het positief saldo van het Bunkermuseum (resultaat per 1 juli 2024) zal mee overgaan naar de SBV.
- Nieuwe expositie Oorlog op Zee is gefinancierd met subsidies via de SBV.
- De zonnepanelen en airco's (Project behoud collectie Bunkermuseum) zijn met subsidies gerealiseerd en zijn dan ook niet als activa opgenomen in de balans van SdNW. De documentatie van de subsidies moet 5 jaar bewaard blijven en zal worden overgedragen aan SBV.
- Het Bunkermuseum had de beschikking over een Unimog, die destijds aan de SdNW geschonken door Domeinen en niet als activa opgenomen in de balans van SdNW is opgenomen. Deze Unimog is op 7 juli 2023 verkocht en de opbrengst is geboekt op de rekening van Stichting de Noordwester. Vervolgens is een tweedehands aanhangwagen aangeschaft (24-08-2023) ter waarde van €4.828 die gefinancierd is uit de exploitatie van het Bunkermuseum. De aanschaf van de aanhanger is niet geactiveerd. SBV wil deze aanhanger graag overnemen.

- De collectie bestaat uit schenkingen aan het Bunkermuseum (SdNW), bruikleen (90% en in beheer SBV) en aangeschafte collectie door SVB.
- Er is een schenking gedaan door het CHV aan SdNW (€3.481) voor de aanschaf en transport van Finland naar Vlieland van een Russische houwitser. De overige schenkingen (eigendom SdNW) zijn geregistreerd (veelal kleine objecten, gelabeld tijdens ontvangst) en eenvoudig te traceren. De schenkingen zijn alle gedaan t.b.v. de collectie van het Bunkermuseum en behoren dan ook als zodanig behouden te blijven. Deze onderdelen van de collectie kunnen worden overgedragen/geschonken door SdNW aan SVB.
- Bodemvondsten op het terrein zijn eigendom SBB.
- De inventaris van het Bunkermuseum is voor het merendeel tijdens het project Wn12H met subsidiegelden aangeschaft. Recent is de koffiemachine vervangen en is daarmee eigendom van SdNW. SBV wil deze koffiemachine graag overnemen.

Samenvatting overdracht van eigendom:
1. Koffie machine Koro 2.0
2. Waterstofzuiger
3. Mortier
4. Russische houwitser schenking CHV
5. Fornuis Keukenbunker
6. Projectieschermen Mijnenbunker en Midden bunker
7. Wapenkluis
8. Lucht ont vochtiger documentatieruimte
9. Aanhangwagen Titan

Verplichtingen die overgedragen moeten worden door Stichting de Noordwester (SdNW)

Vanuit het Waddenfonds is voor het project stelling 12H een Instandhoudingsverplichting opgenomen, die luidt:
Zodra het project is beëindigd is de subsidieontvanger verplicht om het projectresultaat minimaal 5 jaar in stand te houden in overeenstemming met wat met het project wordt beoogd. Voor gebouwen geldt een periode van 10 jaar en voor grondaankopen een periode van 20 jaar.
Het project is einde 2018 afgerond. In ons geval telt dus alleen de Instandhoudingsverplichting van de Ontvangstruimte, tot 2028. Deze verplichting moet door de SBV worden overgenomen.

De SdNW heeft met Staatsbosbeheer in oktober 2016 een overeenkomst voor erfpacht en opstal afgesloten voor 12H met een looptijd van 30 jaar (2046). Voor deze overeenkomst geldt, dat alleen SBB de overeenkomst kan opzeggen (art. 21). Als deze overeenkomst moet worden overgenomen door een derde partij om de exploitatie van het Bunkermuseum te kunnen voortzetten, zal SBB daartoe het initiatief moeten nemen.
De partij die de pachtovereenkomst overneemt, zal ook een bedrijfsplan en een exploitatiebegroting moeten overleggen.

Daarnaast zijn er lopende contracten die het Bunkermuseum betreffen. Ook deze moeten worden overgenomen door SBV. Het totaaloverzicht van de over te nemen verplichtingen en contractie is onderstaand weergegeven:
1. Huur: Pachtovereenkomst Staatsbosbeheer (initiatief SBB)

2. Energie: Energie coöperatie Vlieland OM
3. Verzekering voertuigen: You Sure
4. Automatisering en Camera's: Friesland IT
5. Automatisering: Field back-up betaalserver
6. Website Bunkermuseum: Strato
7. Leges: Waterschapslasten locatie Kantonnierspad 1
8. Leges: Gemeentelijke heffingen locatie Kantonnierspad 1
9. Leges: Vergunning wapens
10. Instandhoudingsverplichting Ontvangstruimte Bunkermuseum tot 2028 (subsidie)
11. Verplichtingen vergunning zonnepanelen en airco's volgens Gemeente Vlieland dossiernummer 2023 0034 d.d.13 december 2023

Er is een "Overname inzake overname activa en passiva" opgesteld tussen SdNW en SBV. Hierin zijn bovenstaande zaken vastgelegd en de overname vindt volgens deze overeenkomst plaats per 1 juli 2024.

Doelstellingen 2024-2026

Het bestuur heeft de volgende doelstellingen voor de komende drie jaar geformuleerd:

1. Het Bunkermuseum moet eind 2026 voldoen aan de museumnorm en de status van Geregistreerd Museum moet behaald zijn.
2. Inzet van beheerder voor 30 uur per week voor de dagelijkse leiding mede uitvoering van de projecten.
3. Betrokkenheid en kennis van de vrijwilligers versterken.
4. De collectie van [redacted] geleidelijk aangeschaft worden, zodat de collectie in bezit komt van het museum en daarmee behouden blijft voor Vlieland.
5. Professionaliseren en actualiseren van de expositie en de toegankelijkheid daarvan vergroten voor anderstaligen (UK, D).
6. Bezoekersaantal van rond de 11.000 bezoekers per jaar (ten minste) handhaven.

Deze realisatie van deze doelstellingen zal deels projectmatig aangepakt worden. Dat geldt voor doelstelling 1 en 4.

Plannen 2024-2026

Geregistreerd Museum

De status Geregistreerd Museum zet het Bunkermuseum Vlieland echt landelijk 'op de kaart' en biedt de mogelijkheid om bijvoorbeeld collectie items van andere musea in bruikleen te nemen. Hierdoor wordt het mogelijk met wisseltentoonstellingen te werken, zonder hiervoor grote investeringen te hoeven doen. Daarnaast kan een geregistreerd museum veel makkelijker in aanmerking komen voor fondsen en subsidies.

Een vereiste voor het predicaat Geregistreerd Museum is dat het museum voldoet aan de museumnorm. Deze norm kent drie pijlers en 17 normen. Onderstaand zijn zij weergegeven. Er wordt een project opgestart voor de realisatie van dit traject. In het overzicht is de huidige status en de globale planning opgenomen van het traject.

Pijlers	Normen	Status	Plannning
Bedrijfsvoering	1 Ethische Code voor Musea		2026
	2 Not-for-profit beginsel	gereed	
	3 Beleidsplan	gereed	
	4 Financiële verantwoording	gereed	
	5 Goed bestuur	gereed	
	6 Veiligheidszorg		2025
	7 Personeels- en vrijwilligersbeleid		2024
Collectie	8 Collectieplan		2025
	9 Verantwoord afstoten		2026
	10 Herkomstonderzoek		2025
	11 Collectieregistratie en informatieplan		2026
	12 Continuïteit in behoud		2025
	13 Onderzoek		2026
Publiek	14 Inclusie & toegankelijkheid		2025
	15 Openstelling	gereed	
	16 Presentatiebeleid		2026
	17 Educatiebeleid		2025

Belangrijk onderdeel van het project betreft het digitaal vastleggen en het beheer van de collectie. De collectie van het Bunkermuseum bestaat uit beeldmateriaal, bodemvondsten gevonden tijdens de reconstructie van de stelling en objecten die veelal in bruikleen zijn gegeven. De registratie van de collectie is op papier beschikbaar. Het goed beheren van de collectie is een belangrijke doelstelling van SVB.

Er is een initiatief van de Provincie Fryslân om gezamenlijk met alle musea het cultureel erfgoed digitaal vast te leggen. Wij hebben besloten om met de Museum Federatie, die de uitvoering van dit project coördineert, aan dit initiatief deel te nemen. Wij starten daarmee in de loop van 2024.

Ongeveer 90% van de collectie is in eigendom van [redacted] en heeft het Bunkermuseum in bruikleen. In het kader van continuïteit en behoud van deze collectie (norm 12) is het van belang dat het Bunkermuseum deze collectie in bezit krijgt. De waarde van deze collectie wordt in kaart gebracht, maar de waarde zal zodanig hoog zijn dat de aankoop over een aantal jaren (5-10 jaar) verdeeld zal worden. De aankoop zal dus geleidelijk plaatsvinden. Deze cultuurhistorische collectie is de kern van het museum en dus van grote waarde voor Vlieland.

Organisatie Bunkermuseum

Het Bunkermuseum heeft tot nu toe zonder subsidie kunnen functioneren. In 2023 heeft het museum een resultaat geboekt van €11.000,-- In die situatie kwamen de salariskosten van de beheerder voor 50% ten laste van het Bunkermuseum. Bovendien werd er vrijwel niets geïnvesteerd met eigen middelen, maar alleen met projectsubsidies. Continueren van de huidige situatie voor de beheerder (15 uren, 0,4 fte) is ongewenst. Sinds de start van het Bunkermuseum in 2020 zijn er onvoldoende uren beschikbaar geweest voor bovengenoemde zaken, waardoor er een achterstand is ontstaan in de ontwikkeling van het museum. Dat tij moet gekeerd worden. Het Bunkermuseum is

het meest bezochte museum op Vlieland en kent relatief veel terugkerende bezoekers, die dan speciaal geïnteresseerd zijn in de vernieuwing van de collectie.

In de nieuwe situatie wordt de beheerder via detachering vanuit de gemeente Vleiland voor volledig ingezet (30 uur, 0,83 fte) voor het Bunkermuseum.
Deze inzet van de beheerder is essentieel voor de continuïteit en ontwikkeling (projecten) van het Bunkermuseum, maar betekent ook een extra kostenpost van €30.000 op jaarbasis (totaalsalaris €60.000 per jaar). Hierdoor zou het Bunkermuseum een negatief resultaat hebben.

Onze grote groep vrijwilligers (ongeveer 25) vormen de kern van de organisatie. Vrijwilligers zijn actief als gastdame/-heer achter de balie, in de uitvoering van het onderhoud en dragen bij aan de realisatie van projecten. Een belangrijk punt van aandacht is het behouden van de binding van de vrijwilligers met het Bunkermuseum en het werven van nieuwe vrijwilligers. Het plan is om op drie manieren de met de vrijwilligers te verstreken en te behouden:

1. Inzet van een (bescheiden) vrijwilligersvergoeding
2. De kennis en kunde van de vrijwilligers vergroten (informatie geven aan de bezoekers, rondleidingen geven, etc.)
3. Het team vrijwilligers van voldoende omvang te houden zodat de vrijwillige inzet beperkt kan blijven.

Een museum is nooit af. Dat geldt voor het vormgeven van loopgraven tot aan het inrichten van de bunkers met de collectie. Naast het eerdergenoemde project Geregistreerd Museum, staan voor 2024 en 2025 de volgende projecten op de verlanglijst:

1. De loopgraven en de kantinebunker voorzien van camouflage netten
2. Twee betonnen woonbunkers inrichten met een expositie
3. Het realiseren van een opstelling bij de ontvangstbunker met het kanon dat afkomstig is van het wrak van een Kriegsmarinevaartuig (project Oorlog op Zee).
4. Herinrichting collectie Ontvangst bunker.
5. Restauratie loopgraven en stabiliseren zuidelijk betonnen geschuts-emplacement (groot onderhoud)

Deze projecten vragen een investering van veel vrijwilligersuren, maar ook materiaal, vitrines, etc. In totaal begroten wij het benodigd budget voor het project Oorlog op Zee op €55.000,-- Voor dit projecten is al subsidie beschikbaar gesteld door de provincie Fryslân (IMF) en het vFonds. Deels zal het project ook uit de exploitatie gefinancierd worden.

Via fondsenwerving bij kapitaalkrachtige vrienden van het Bunkermuseum proberen we de financiering van de andere projecten (deels) te realiseren. Ook zal hiervoor een bijdrage vanuit de (overgedragen) reserves van het Bunkermuseum moeten komen en vanuit het jaarlijks resultaat.

Begroting 2024 en 2025

De eerste zes maanden van 2024 wordt het Bunkermuseum vanuit de SdNW geëxploiteerd. Vanaf 1 juli 2024 start SVB met de exploitatie van het museum. Onderstaand is de begroting voor dit jaar weergegeven, verdeeld in de periode januari t/m juni en de periode daarna, en de begroting voor 2025. Deze opdeling is gemaakt omdat er vanaf 1 juli een nieuwe situatie ontstaat en er ook een wijziging komt in het beleid en de uitgaven van het Bunkermuseum.

Het businessmodel van het Bunkermuseum is gebaseerd op een enorme inzet van vrijwilligers. Vrijwilligers zijn actief als gastdame/-heer achter de balie, in de uitvoering van het onderhoud en dragen bij aan de realisatie van projecten. Wij zijn van mening dat de vrijwilligers mede via een vrijwilligersvergoeding een extra waardering moeten krijgen voor hun inzet.
Om de kwetsbaarheid van de bezetting van het museum te ondervangen wil SVB de beheerder voor 30 uur inzetten (detachering vanuit gemeente Vlieland). Dat betekent een verdubbeling van de inzet van de beheerder voor het Bunkermuseum.

Een tweede belangrijke pijler van het museum is de collectie van [redacted] die hij tot op heden om niet ten toon stelt in het museum. SBV wil zeker stellen dat deze collectie langdurig beschikbaar blijft voor de Bunkermuseum, en heeft met [redacted] afgesproken dat de collectie wordt aangekocht. Hiervoor zal jaarlijks een bedrag gereserveerd worden.

De overige posten in de begroting zijn veelal de reguliere kosten van de exploitatie.

Met de start van de opbouw van een reserve voor het Bunkermuseum in 2024 en de jaren daarna, wordt voorzien in de opbouw van een belangrijke buffer voor toekomstige uitgaven, c.q. investeringen, zoals groot onderhoud.

Het streven is een jaarlijks resultaat van ongeveer €10.000 te realiseren. Het Bunkermuseum ontving tot op heden geen subsidie van de gemeente Vlieland. In deze begroting vragen wij een exploitatiesubsidie van de gemeente Vlieland van €17.500 voor het tweede half jaar van 2024 en een exploitatiesubsidie van €35.000 voor 2025 en 2026. Mede met de bijdrage van deze exploitatiesubsidie, biedt de exploitatie voldoende mogelijkheid om de ontwikkeling en professionalisering van het Bunkermuseum voort te zetten en de projecten uit te voeren.

Inkomsten	jan t/m juni 2024	juli t/m dec 2024	Totaal 2024	2025	Totaal 2025
80 Baten van particulieren			**€ 1.800**		**€ 1.800**
Donaties Vrienden Wn12H	€ 1.500	€ 300		€ 1.800	
Overige baten particulieren				€ -	
81 Baten van bedrijven			**€ -**		**€ -**
Baten van bedrijven					
82 Overige baten			**€ 18.000**		**€ 35.000**
Exploitatiesubsidie Gemeente Vlieland		€ 17.500		€ 35.000	
Ontvangen rente	€ -	€ -		€ -	
Subsidies		€ 500			
Overige baten					
84 Baten uit exploitatie			**€ 66.085**		**€ 72.900**
Baten uit entree	€ 27.840	€ 35.600		€ 70.100	
Baten Museumcafé	€ 1.160	€ 1.485		€ 2.800	
Overige verkopen					
Totaal Inkomsten			**€ 85.885**		**€ 109.700**
Uitgaven	**jan t/m juni 2024**	**juli t/m dec 2024**	**Totaal 2024**	**2025**	**Totaal 2025**
42 Huisvestingskosten			**€ 11.200**		**€ 10.300**
Erfpacht SBB		€ 1.250		€ 1.500	
Energiekosten	€ 500	€ 500		€ 1.000	
Onderhoud gebouwen	€ 4.000	€ 2.500		€ 5.250	
Onderhoud inventaris	€ 750	€ 1.500		€ 2.250	
Verzekeringen		€ 200		€ 300	
41 Kosten medewerkers			**€ 48.275**		**€ 68.350**
Detachering beheerder	€ 14.275	€ 30.000		€ 60.000	
Reis- en verblijfkosten beheerder		€ 200		€ 500	
Vergoedingen vrijwilligers		€ 3.000		€ 6.100	
Reis- en verblijfkosten vrijwilligers		€ 200		€ 500	
Cursussen/seminars		€ 200		€ 500	
Kosten bestuur		€ 400		€ 750	
43 Afschrijvingskosten			**€ -**		**€ 750**
Afschrijving inventaris				€ 500	
Afschrijving Hardware				€ 250	
45 Verkoopkosten			**€ 1.750**		**€ 2.700**
Contributies en abonnementen	€ 200	€ 250		€ 450	
Websitekosten	€ 250	€ 250		€ 500	
Reclame en advertenties	€ 200	€ 500		€ 1.500	
Representatiekosten		€ 100		€ 250	
Overige verkoopkosten					
47 Kantoorkosten			**€ 4.300**		**€ 2.600**
Kantoorbenodigdheden	€ 50	€ 150		€ 250	
Accountants- en administratiekosten	€ 1.500	€ 500		€ 750	
Drukwerk, porti en vrachten	€ 750	€ 750		€ 1.000	
Telefoon en internet	€ 250	€ 250		€ 500	
Vakliteratuur		€ 100		€ 100	
Overige kantoorkosten					
48 Rente/financieringskosten			**€ 360**		**€ 370**
Bankkosten	€ 140	€ 100		€ 250	
Betalingsverschillen	€ 50	€ 70		€ 120	
60 Besteed aan doelstellingen			**€ 5.800**		**€ 9.500**
Aankoop en beheer expositie		€ 5.500		€ 8.500	
Voorlichting		€ 100		€ 500	
Educatie, opleiding en cursussen		€ 200		€ 500	
70 Projecten			€ 5.000		€ 5.000
Project Oorlog op Zee		€ 5.000		€ 5.000	
Geregistreerd Museum		€ -		ntb	
72 Inkoopwaarde			**€ 1.550**		**€ 1.500**
Inkopen Museumcafé	€ 750	€ 800		€ 1.500	
Overige inkopen					
Totaal Uitgaven			**€ 78.235**		**€ 101.070**
Resultaat			**Resultaat 2024**		**Resultaat 2025**
			€ 7.650		**€ 8.630**